

Úr sjúku og aftur til lívið

- Í dag hava vit nógv fólk, sum yvirliva krabbamein, og sum væntandi hava eina livitið sum øll onnur. Hetta eiga vit í enn størri mun enn higartil at hava við í krabbameinsviðgerðini, sigur yvirlækni og professarin á Ríkissjúkrahúsinum

Vilmund Jacobsen

Alsamt fleiri yvirliva krabbamein, men hjá nógvum, sum hava verið rakt av sjúkuni, broytist lívið, tí viðgerðin hevur elvt til skaðar á likam og sinn.

Tíverri uppliva mong, at tey standa einsamøll við truplu støðuni, tá tey á pappírnum eru vorðin frísk aftur.

Spurningurin er, um fólk, sum hava verið rakt av krabbameini, eru frísk, tá krabbin er burturbeindur? Er alt aftur við tað góða og gamla? Jú, á pappírnum eru fólk frísk, men slíkt er bara ikki veruleikin hjá mongum, sum tibetur verða grødd.

Út við 300.000 danir hava ella hava havt krabbamein, og í minsta lagi helvtin av hesum uppliva seinárin av sjúkuni. Talan kann vera um alt frá troyttleika, fatanarligum trupulleikum, ótta og tunglyndi til varandi hármisss, turrar slímhinna, trupulleikar í tarmi og pínu.

Nøkur hava bert smá hjáárin, sum ikki fylla so nógv, meðan onnur hava trupul seinárin, sum í stór-an mun ávirka gerandisdagin.

Stór framstig

Marianne Nord Hansen er forkvinna í danska Seinárinssfelagnum, og hon sigur, at krabbameinsviðgerðin nú er so góð, at tey er mong, sum antin yvirliva sjúkuna - ella liva leingi við sjúkuni.

- Hetta er ógvuliga positivt. Men, tey eru eisini mong, sum standa eftir við ymiskum árinum av sjúkuni, sum tey skulu læra at liva við, og hetta kemur ofta óvart fólk, sum hava verið sjúk.

Forkvinnan sigur, at hjá summum byrja seinárinini longu undir ella beint eftir sjúkuviðgerðina. Talan kann eitt nú vera um eitt sonevnt "lymfødem", sum er kroniskur verkur, har tú hovnar eitt nú eftir skurðviðgerð ella stráluviðgerð móti bróstkrabba. Hjá øðrum kunnu ganga mánaðir ella ár, áðrenn seinárin byrja.

Men, tíverri kann tað vera trupult at fáa neyðugu hjálpin.

- Sum heild ganga sjúklingar ofta alt ov leingi við seinárinum, áðrenn hetta verður staðfest. Ein trupulleiki er, at krabbameinssjúklingar ofta ikki fáa kunnleika um tey seinárin, sum kunnu koma. Samstundis uppliva mong, at tað ikki í nóg stóran mun verður lurtað eftir teimum, tá tey siga læknanum frá sínum sjúkuveyðkennum ella seinárinum.

Men, ráðini hjá Marianne Nord

Ein viðgerð móti krabbameini er slítandi, bæði líkamliga og sálarliga

Hansen eru, at fólk skulu sláa nevan í borðið og biðja um hjálp.

Sjálvt, tá krabbameinssjúklingar fáa hjálp fyri seinárin, kann hetta gerast ein slítandi tilgongd.

- Nógvir sjúklingar uppliva at vera sendir frá einari serfrøði til aðra, tí talan er um ymisk seinárin, sum skulu kannast ella viðgerast ymsastaðni. Tað er jú ikki altíð, at samanhangur er millum sjúku-eyðkennini. Hetta ger, at tað eisini kann gerast trupult at fáa góða hjálp, sigur forkvinnan.

Ein slítandi viðgerð

Ein viðgerð móti krabbameini er slítandi, bæði líkamliga og sálarliga,

og ein skurðviðgerð kann skaða eina ávísu funktión ella líkamslut, tá eitt hvørt skal burturbeinast.

- Um tú skalt taka annað lunga, hevur tað sjálvsagt sína ávirkan beinanvegin. Men, tað eru eisini aðrar viðgerðir, eitt nú strálu-og kemoviðgerð, sum ávirka líkamið.

Christoffer Johansen, sum er granskari, professari og yvirlækni á Ríkissjúkrahúsinum, vísir á, at krabbameinsviðgerð ger okkum "eldri" ov tíðliga, um vit so kunnu siga, og soleiðis er eisini við børnum, sum hava krabbamein.

- Í slíkum føri kunnu sjálvt børn fáa nakrar sjúkur sum ung, sum tey annars ikki skuldu havt fingið, fyrr

enn tey eru gomul.

Hann sigur, at á økinum, sum fevnir um børn við krabbasjúku, hevur leingi verið fokus á, hvussu viðgerðin ávirkar børnini seinni í lívinum. Men, sama uppmærksemi hevur higartil ikki gjørt seg galdandi fyri vaksni við krabbasjúku.

- Okkara krabbameinsviðgerð og uppfylging er ikki skrúvað saman soleiðis, at vit í dag hava so mong, sum yvirliva sjúkuna, tí soleiðis var tað ikki fyrr, sum professarin tekur til.

Christoffer Johansen vísir á, at í dag eru rættiliga nógv fólk, sum yvirliva krabbamein, og sum væntandi hava eina livitið sum øll onnur.

- Hetta eiga vit í enn størri mun enn higartil at hava við í krabbameinsviðgerðini, sigur yvirlæknin og professarin á Ríkissjúkrahúsinum.

www.cancer.dk